

Oglasi, pripočlana itd. čitaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglašavanje itd. šalju se naputnicom ili polovničom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne prima, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847949.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rasni male stvari, a nesloga sve poljivati“ Narodna poslanica.

Izlazi svakog četvrtka o podna.

Netiskani dopisi se ne vraćaju epodpisani ne tiskaju ne frankirani ne primaju. Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake ili K 5—, odn. K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pejedin broj stoji 10 h., zastali 20 h., koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u „Tiskari J. Krmpotić i dr.“ (Via Sissano), kamno neka naslovljavaju sva pisma i pred-

Odgovorni urednik i izdavaatelj Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12)

Medjunarodni poljodjelski zavod.

Nedavno smo javili, da je talijanski kralj Viktor Emanuel pružio misao o osnuću medjunarodnog poljodjelskog zavoda, kojemu bi imalo biti glavno sjedište u Rimu. Ta misao talijanskoga kralja pobudila je ne samo veliko uzbuđenje već i neobično zanimanje. Razlog jednomu i drugomu valja tražiti u činjenici, što su veoma riedki slučajevi u povjesti, da bi se dale okrunjene glave na proučavanje ovako praktičnih pitanja ili na osnivanje sličnih poduzeća.

Mi smo vičnami gledati okrunjene glave kod sjajnih zabava, kod svečanih dočeka ili primanja, na vojničkih vježbah, kod svečanih otvaranja parlamenta u kronske ili ministarske sjednice itd. itd. ali riedki su slučajevi kao što je gori spomenuti o talijanskom kralju. Iz povjesti znamo, da su u prijašnja vremena okrunjene glave utile i kakav zanat, ili radi vježbe tjelesnih sila ili da se upoznaju s kojim rukodjelstvom, što ga tjeraju njihovi podanici. — Od danas vladajućih osoba najpoznatiji je njemački car Vilim radi njegove svestranosti ili zanimanja za razne znanosti i umjetnosti. On nije samo spretan vojnik ili državnik, već se bavi i kistom i perom i glazbom, a uz to je neustrudljiv u svojim putovanjima, tako da su ga sami Niemci okrtili carem-putnikom.

Njegov saveznik, drug i osobni prijatelj, talijanski kralj nije se izkazao ni kao pisac, ni kao umjetnik, a još manje kao putnik, ali je ipak obiljubljeniji kod svoga naroda nego li car Vilim kod svoga, jer je on doista vladar slobodouman i ustavan i pravi dobrotvor svo- au narodu.

Zabrinut za obstanak ogromnih diela svojih podanika, za siromašno seljačstvo i radništvo Italije, koje li nemože, da razpaća svoje zemaljske proizvode, ili je prisiljeno, da traži kruha i zarade izvan domovine zbog siromaštva, stao je razmišljati kako bi se doskočilo toj nevolji svog naroda, te je došao na sretnu misao o osnuću medjunarodnog poljodjelskog zavoda.

Ta misao zanima nas jedno što je potekla iz okrunjene glave i drugo, što je ogromna većina našega naroda poljodjelskog staleza, te će bez dvojbe zanimati i naše čitatelje, ako ih upoznamo malko obširnije sa osnovom kralja Viktora Emanuela. Ta osnova sadržana je bitno u slijedećem pismu, što ga je bio kralj Viktor upravio na bivšeg predsjednika talijanskog ministarstva Giolitti-a:

„Moj dragi predsjedniče! Jedan granđanin američkih Sjedinjenih država, gosp. David Lubin, razložio mi je nedavno s oduševljenjem, koje proizvire iz iskrena uvjerenja, ideju, koja mi se čini dobrom i po kojoj se daje puno predvidjeti. S toga ju preporučam pažnji moje vlade. Poljodjelski razredi pučanstva, u obće najbrojniji, imaju svuda velik utpliv na sudbinu naroda; ali, živeći bez svake sveze, oni ne mogu skupno i uspješno djelovati ni za poboljšanje i razdlobu raznih kultura prema zahtjevima trošilaca, ni za zaštitu

svojih interesa na tržištima, koja postaju sve više i više universalna za najvažnije zemaljske proizvode. Jedan medjunarodni zavod mogao bi, dakle, biti od velike koristi, kad bi, prost od svake političke svrhe, uzeo sebi zaštitu, da proučava stanje agrikulture u raznim zemljama svijeta, priobčujući perijodički kolikoću i kakvoću sabranih plodova, tako da se time olakša proizvodjanje, da trgovina tim plodovima postane jeftinijom i bržom, a ustanovljivanje cijena razmjernijom. Taj zavod rađeći u skladu s raznim narodnim institucijama, već osnovanim u tu svrhu, pružao bi takodjer točne podatke o stanju plaća ratarskih radnika u svim mjestima, tako da bi za izseljenike bio korisnim i sigurnim vodjom; on bi poticao sporazumno djelovanje za zajedničku obranu proti bolestima biljka i stoke, koje ne može da uguši djelomična obrana; on bi vršio blagotvoran utjecaj na razvoj ratarske kooperacije, osiguranja i agrarne vjersije. Blagotvorni plodovi djelovanja ovakog zavoda, organa solidarnosti među svim ratarima, i usljed toga moćnog elementa mira, brzo bi se umnožili. Rim imao bi da bude dostojnim sjedištem zbora zastupnika učestvujućih država i interesovanih glavnih društava, da autoritet vladā i snažna djelotvornost zemljoradnika sporazumno i složno postupaju. Uzdam se, da će plemenitost svrhe moći savladati poteškoće poduzeća.“

Kako pak proizide iz upute, kojom je talijanska vlada popratila kraljevsko pismo, svrha je tom zavodu:

1. Osnivanje ratarskih burza i radničkih ureda, gdje će se zgodnije podijeliti ponude robe i radničkih plaća i gdje će se bolje urediti i zaštititi prenos robe i struja izseljivanja.

2. Predhodno proučavanje zakonodavnih i upravnih zakonskih predloga u slučaju, gdje bi jednoličnost i šira uporaba propisa postala bezuvjetno potrebna za dobar uspjeh, kako to biva n. pr. kod bolesti biljka i stoke, kod osiguranja proti nezdodama, kod kvarenja i falsifikovanja proizvoda.

Bolja organizacija ratarske kooperacije, koja se u svem, što se tiče skupne kupnje i prodaje, uzajamnih osiguranja i vjersije, može tim bolje razvijati, čim bude imala širi temelj.

4. Obrana proti mogućem prišiku od strane sindikata za prenos i kapiranje hrane, proti kojim je zakon nemoćan, dok bi uvijek bilo uspješno potpuno poznavanje, što bi ga producenti i konsumenti stekli o pravom stanju tržišta.

Ovako zasnovani medjunarodni zavod za agrikulturu ne znači rat proti velikim organizacijama i koncentracijama glavnice i radnje, on znači nasuprot uspješnu, jedinu uspješnu obranu, proti pretjeranostima i zlorababama. On ne će da zamieni posredovanje, već hoće samo da kontrolira čine.

Upit

zastupnika Spintića i drugova na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine.

Kako se vidī iz priležeće pismovne kuverte, je pismo adresovano u „Cres, kvarnerske Inseln“ i dne 6. febrara t. g. dano na poštu u Beču, putovalo u sjevernu Ameriku, od tamo bilo vraćeno u „Austriju“, i dne 12. marča u Beču dne 13. marča sretno u Cres na kvarnerskih otocima u „Istri“ pripjelo.

Podpisani dozvoljavaju si postaviti na njegovu preuzvišenost gospodina ministra trgovine slijedeći upit:

Je li vaša preuzvišenost sklona izpitati, koji činovnik u Beču pozna manje austrijsku geografiju nego li činovnici u sjevernoj Americi, odnosno kojemu postlanskomu činovniku u Beču nije poznato, da se Cres i kvarnerski otoci nalaze u Austriji i je li vaša preuzvišenost voljna narediti, da se Vašim podređeni činovnici nješto bolje domoznanstvo uče, da se pak u buduće ne događaju nezgrapnosti kakova je ova sa spomenutim pismom?

Beč, 10. aprila 1904.

Politički pregled.

U Puli 26. aprila 1905.

Austro-Ugarska.

Zbog minulih uzkrasnih blagdana i odnosnih praznika neima osobitih vijesti na ovom polju, te morame takove vijesti pabirciti samo tamo.

Novije vijesti o pruzetostju austrijskog ministarstva glase, da će nastupiti promjene u ministarstvu tekar na jesen. Za sada da se radi samo o ostavei ministra željeznica viteza Witteka, koji osjeća i sam, da mu je položaj silno uzdrman. Carevinsko vieće neće se odgoditi, kako se je s neke strane natucalo, jer žele sve stranke, napose vlada, da se već jednom razprave osnove o carinskom cijeniku, državnom proračunu itd.

Hrvatski zastupnik iz Dalmacije na carevinskom vieću, dvorski savjetnik vitez Vuković polagao je prošlih dana pred svojimi birači u Kotoru račun o svojem djelovanju. Govoreći o političkom položaju izrazio je zastupnik nadu, da će se učvrstiti odnošaji unutarnje politike u Austriji, što će se posvjedočiti i u českom saboru. To ustanovljenje da je silno potrebno obzirom na položaj i na pretjerane zahtjeve u Madjarskoj. Govornik je nadalje kazao, da bi bilo potrebno sklopiti trgovački ugovor čim prije sa susjednom Crnom gorom. Obzirom na krizu u Ugarskoj reče, da za sada valja čekati imajuć pomno na umu narcadne proibite.

Ugarska vlada je očitovala, da je pripravna sudjelovati kod priprava za vođenje pregovora o trgovačkih ugovorih samo s Italijom i Švicarskom, dok predbježno neće sudjelovati kod priprava sa vođenjem pregovora o trgovačkih ugovorih sa Rusijom i s balkanskimi državami, pošto Ugarska nije u tih pregovorih izravno zainteresovana.

Iz Pešte javljaju, da će postati zlosretni birsi ban Hrvatske Khuen Hédervary zajedničkim ministrom financija i ministrom za Bosnu-Hercegovinu. Ovo će imenovanje uzsljediti čim odstupi konačno madjarsko ministarstvo.

Dalmatinskim vojnim zapovjednikom imenovan je bio general Varesanin. Hrvatski listovi Dalmacije pobijaju viest kao da bi taj general imao poslati i namjestnikom u Dalmaciji

Srbija.

Sa pozvane strane se tvrdi, da je komisija, koja imade kušati nove topove, izjavila, da će Srbija naručiti ravno od one tvornice topova, koja daje najbolje topove.

Srbski poslanik u Carigradu Simić polazi ovih dana na dopust. Turska vlada nije sklona, da pristane na imenovanje Avakumovića nasljednikom Simićevim.

Bugarska.

Iz Sofije pišu, da vlada veliko uznemirenje među pučanstvom radi krvoprocila u Zagorčanicima. U pokrajini drže skupštine, na kojima se prorsjeduje proti zulu, te se poziva vladu, da poprimi odlučne mjere na zaštitu macedonskih Bugara. — Glasilo bugarske vlade pripisuje svu krivnju radi spomenutog krvoprocila turskoj diplomaciji, te konačno poziva pučanstvo, da bude umjereno i da ne ide do strajnosti, da se ne bi položaj pogoršao, već neka prepusti vladu, da ona prisili vlasti na potrebite mjere.

Rusija.

Brodovlje admirala Roždestvenskoga plevi po najnovijim vijestima lagano i oprezno prema sjeveru. Prošloga čedna zaustavili su se ruski brodovi na raznim točkama duž kokikinske i aramske obale te su se obskrbili ugljenom i živežom i konačno pripravili na boj. To brodovlje nalazi se sada negdje blizu Honkonga na razkršću, tako rekući, triju puteva, koji vode u Vladivostok. Kakve su namjene ruskog admirala ne može se predvidjati, ali bi reći, da će on nastojati, da se spoji s brodovljem, koje plevi za njim pod admiralom Nebogatovim, pak da će tako ojačan zameznuti boj s Japancima čim mu se pruži prva prilika.

O japanskom brodovlju ne ima nikakva glasa. Admiral Togo čeka negdje iza kakvog japanskog otoka na rusko brodovlje, pak da na isto navalu u zgodan čas.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Na uspomenu Strommayera.

U počast hrvatskog Velikana Strommayera darovaše Družbi sv. Cirila i Metoda i Dječkom pripomoćnom društvu Rovinjski K 46. — Živili!

Sokolaji za Strommayera.

Da počast uspomenu hrvatskog velikana J. J. Strommayera, zašastnog člana Prvog istarskog Sokola u Puli, sakupiše brata Sokolaji za Družbu sv. Cirila i Metoda i Dječko pripomoćno društvo u Pazinu K 58r.

Darovaše: Lacko Kriz K 20, Ivan Popropat-Grigorov K 1, Filip Barbalčić K 1,

ke novine su bile javile, da će general-
rešanim biti imenovan namjestnikom,
kako iz Dalmacije iz zastupničkih kru-
ga javljaju, te glasine za sada barem
istinite.

U ime imenovanja generala Varesanina
im zapovjednikom, spljetsko *Ježinstvo*
pominju kojom se i vojnik naše krvi
nađe u onoj zemlji vojnim zapovjed-
nikom.

Cemulpo od Josipa Mandića.
Cemulpo zove se najnovija glazbena
našeg mladog umjetnika gospod.
Josipa Mandića iz Trsta, koja je bila
grana pripvut u koncertnoj dvorani
Trst. Nar. Doma dne 15. t. m. j.
podom slavenskog sinfoničkog koncerta,
ga je rečenog dana priredilo društvo
narodni Dom.

toj radoji (Suita), koja je podijeljena
tempa, prikazuje nam umjetnik čustva
niske, što jih je izazvao u njegovoj
si onaj događaj, koji je otvorio u
sko-japanskom ratu niz krvnih sukoba
tjućih stranaka. — Tom svojom radnjom
kazao je naš mladi umjetnik izvanredan
enat i zemalnost; on se je spustio na
je, koje zahtjeva od skladatelja ne sa-
o osobitog znanja i umjetničkog poleta
go i spoznanje, da je svjestan, da se
ti sposobnim za tako teške skladbe,
što je suita.

Cemulpo jest posvema umjetnički us-
la glazbena radnja, što su priznale sve
šćanske novine, koje su bile zastupane
rečenom koncertu i koje su se najla-
javije izrazile o toj radnji i o mladom
umjetniku. To je priznalo i odabrano
občinstvo, koje je davalo izražaja svojem
iznimanju i oduševljenju burnim aplauzom
je morala glazba ponoviti treći tempo
Mandić se je morao ponovno občinstvu
pokazati.

U znak priznanja i štovanja bijahu na-
m umjetniku izručena dva lovriovienca
to jedan prekrasan srebrni lovriovienac
i Slavjanske Čitaonice i društva »Nar-
odni Dom«, i jedan zeleno-zlatni lovri-
ovienac sa hrvatskom terlenicom od »Tr-
čanskih Hrvata«.

Naša Istra može biti ponosna na svog
mladog umjetnika, komu i mi od srca
estitamo, želeći mu, da bi i napried
irao lovriovienca i okiatio našu glazbeni-
teraturu mnogim novim radnjama. *Bado.*

Sahrana srca i drugih dijelova tiela
Strossmayera.

Kad je obavljeno balzamiranje tiela bi-
kupa Strossmayera, izvedeni su mekani
dijelovi njegovog tiela, kao što mozak, srce,
rieva i t. d., te su pohranjeni u grob-
nici njegovih roditelja. Kod inih takovih
lučajeva se pojedini takovi dijelovi spale,
u pošto se je ovdje radilo o svećeniku,
o se je od toga odustalo.

Antonija Scrobe.
Naše prijatelje rodoljubne obitelji *Scrobe*
Feit, zadesila je baš u ove velike blag-
ane nemila zgoda.

Na veliku sobotu preminula je u Trstu
bolnici, nakon teške operacije, gospođa
Antonija žena Mihajla *Scrobe*, rođena
Parlečić, u 57 godini svoje dobe.

Mrtvo tielo dopeljali su u ponedjeljak pa-
obrodom iz Trsta, te je popodne istog
ana u 2^{1/2}, bio pogreb nakon blagoslova u
tolnoj crkvi obavijenoga. — Mnogo je
bilo naroda.

Pokoj duši dobre majke, skrbne žene!
Na znanje!

U području c. kr. financijalnog ravna-
teljstva u Primorju ima se pokriti neko-
liko mjesta carinarskih vježbenika za sada
bez adjutuma.

Natjecatelji, koji su svršili višu gimna-
ziju, višu realku ili koju jednako valjanu
srednju školu, imaju podnijeti svoje mol-
be, u kojim imaju dokazati svrsene nau-
ke, austrijsko državljanstvo, poznavanje
zemaljskih jezika i tjelesnu sposobnost
za državnu službu, kod c. kr. financijal-
nog ravnateljstva u Trstu.

Spomenik pok. Ivanu Nabergoju.
Odbor političkoga društva »Edinost«
u Trstu pozivlje posebnim oglasom sve
prijatelje i znance pokojnoga i velezaslu-
noga prvaka trščanskih Slovenaca g. Iva-
na viteza Nabergoja, da doprinosne milo-
tare, kojimi će se podignuti spomenik
služnomu pokojniku u znak ljubavi,
ostovanja i zabavlnošću.

Ne pretjeravajmo! Neki gosp. iz P.
Mio nam je onomadne prikazati pučke
učitelje u slabim svjetlu, predbacujući
im mlitavost, a nehajstvo u narodnom
ogledu. Ovaj ovako, onaj onako, a »Bič«
naopako, reče on. Ne branimo mi što je
trivo, ali tvrdimo sa stalnošću, da ogromna
većina istar. hrv. pučkih učitelja čuti
radi s požrtvornošću za svoj narod. Ne

mogu oni pokazati na veliki uspjeh, a
tko u Istri može, jer su krive okolnosti,
u kojima se nalazimo. Doći će do boljšega,
kada budemo ali svi nastojali da se na-
rodna svijest probudi i digne. A do toga
će doći; kada budemo naš narod uzgajali
i obučavali, kada se budemo pred svakim
ditišli našom narodnošću, kada budemo
svoj jezik branili i s njim svagdje zborili.
Mislimo, pak, da to nije nikakva gorljivost
narodna, ako se sa svojom zaručnicom
svabčari ili talijanci, koja dobro hrvatski
govori, kada se poslužuje u tudjoj a ne
u narodnoj ljekarini, i kada se izvršava
samo ono, što staleška dužnost nalaže.
Budimo čisti, pak onda tražimo i nastojmo,
da to i drugud bude. Prigovaranje i pred-
bacivanje je loše sredstvo. Primjer je naj-
moćnije uzgojno sredstvo. Radimo, uzput
čistajmo i pomažimo moralno i materijalno
vriednu »Našu Slugu! Kamen do kamena
palata.

Nešto o novim školskim zgradama.
Prigovara se, sa seljačke strane, da nove
škole su preskupe. Ta za 1200 K bi on
učinio duplo veću kuću. Ja nisam dora-
stao u stvari, ali toliko znam, da sta-
novni ne odgovaraju svrsi, kojoj su namie-
njeni a ni praktičnosti nemaju prave.
Srednja soba (sve nove škole su po istom
nacrtu građene) ima troja vrata a povr-
šine 12 m², tako da se ne može za ništa
upotriebiti. Stalo je nekima, samo da će
učitelj morati po zakonu primiti ga. Po-
godbuje se i graditeljima rečenih zgrada,
ali za budućega stanara se malo mari.
Što se razumjeva pod »*Focolare economico*«
ne razumjevam po zbiljnosti, i pitamo da
li je riet »*economico*« dobro upotriebljeno,
ako se onakova ognjišta prave. Do koga
je, neka se u buduće za stvar zanima.
Sa našim novcem mi smo gospodari!

Učkar.

Mjesto kotarskog tajnika. U po-
dručju političke uprave Primorja razpisan
je natječaj na mjesto kotarskoga tajnika
sa »dohodcima X. platež. razreda, even-
tualno mjesto namjestničkog kanceliste u
IX. platež. razreda. Molbe podkriepljene
potrebitimi svjedodžbama treba predložiti
do 20. augusta o. g. predjedinstvu c. k.
namjestništva u Trstu.

Imenovanja u političkoj struci.
C. kr. namjestnik u Trstu imenovan je
perovodne vježbenike gg. Vilima Treo i
dr. Hinka Deutschmanna namjest. perovo-
djama.

Ljudi — gljive. Poslije rve pro-
ljetne kiše pojaviti će se na livadama, u
šunama tajnoevjetke — gljive. Doći će
za nje doba, da uzore. A koristi! Koliko
će ih u taman proći. Nisu predsude krive
da se njima dovoljno ne okoristujemo;
strah je, da se ne otrujemo. Ta koja razli-
ka — više puta — između jistive i
otrovne gljive? Upoznati ih treba, pak
evo velike hasne. Čitajući zadnji »Hrvatski
narod« a ponajpače dopis iz Bresta u
Istri došla nam u misao prispodoba ne-
kojih ljudi sa gljivama. Neki nazovi-učitelj
na Brestu, hoće da svoju duševnu spos-
obnost iznese ua vidjelo, pak je sada
upotriebio vrlo pomenuti list u Zagrebu.
Da je »Krpelina« na životu nebi bio on
toga učinio. Nego, došlo mu je vrijeme,
pak mora, da se istrune. On, onaki sepr-
tija, da ce organizirati neku stranku na
Brestu. Ajde! Nije njemu bilo za to, već
ako je moguće, da napadne hrvatsku na-
rodnu stranku, kojoj je od uvijek protiv-
nikom. Ovaj put je napao samo »boljun-
ske narodne spasitelje«. Koji su to ljudi,
ne zna ni on sam. Kad može on zakulno
upotriebljavati svoje maleno znanje za
veliki probit, izgleda, da nema u Boljunu
nitli hrv. narodnih apostola. Ne. će da
miruje, opametili ga treba. Tko je dao
pravo tomu čovjeku da djecu poučaje,
kad nije svršio preparandije, i kad nema
ovlasthe za to. Da se kada hrvatstvom
istakao, odnesao bi ga bio već vjetar, ali
tako on liepo živi na Brestu. Po kazivanju
nekih, dobiva od ljudi 64 for. na mjesec.
Nesto ipak vriedi, kad ga ovako sjajno

plaćaju. Za novac je lako, dolazi iz Ame-
rike. Što se tiče vriednosti, čujte i sudite:
Pred nedavno napisao je molbu na Njeg.
Veličanstvo zaradi jednoga kažnjenuja u
Kopru. Molba je napisana u talijanskom
jeziku! Oblik i pismo rabio je kao da
kojemu Breščanu u Americu piše. A sa-
držaj! U prvom odsjeku moli za njega,
da mu N. V. otpusti ostatak kazne. U
drugome pripovieda trpljenje i smrt kažnje-
nika. U trećem stavku opet moli za njega.
Bluna! Ovaj i ovakovi smiju bacati nam
klipove, da zastoji naš rad s njim lako.
Dade mu se karta da oduputuje u svoju
domaju. I oblasti pako, neka već jednom
urede, što se liče škole na Brestu. Pro-
storiju za školu imadu. Ako nije druge,
neka eskurira učitelj iz Vranje. »Samo,
ako hoćemo, mnogo postićemo«. *Učkar.*

Is. car. vleča. Na drugom mjestu
donašamo upit za t. Spincića i drugova.
Kratkaj je, al znatajan za naše okolnosti.
U Americi bolje poznaju Austrijski zem-
ljopis nego li u Austriji c. kr. činovnici.
Ovi bi htjeli na silu, da je Istra talijanska
i samo talijanska. Oni neće da znadu
nego za talijanska imena istarskih mjesta.
Naša stara hrvatska imena kao da za
nje nit ne obstoje. Valja jih prisiliti da
jih upoznadu.

U istoj sjednici podnio je zastupnik
Spincić još jedan interpelaciju, i to na
ministra domobranstva, radi pozivanja
naših pričuvnika u aktivnu službu. Tu
interpelaciju donieti ćemo drugi put.

»Azion catolica«.
Neki dopisnik iz južne Furlanije se
tuži u zadnjem »*Avvenire*« da tamošnje
svećenstvo malo mari i za crkvu i za
puk, nego da se daju na zabave, na šetnje,
što da ne odgovara pravoj dužnosti sve-
ćenstva.

Kad to pročitah promislilih u sebi: »što
ćemo mi na to, sirote, ovdje u puljskom
dekanatu.

Što rade naši popovi, koji su većinom
naši ljudi narodni protivnici — osim častne
iznimke dvojice, trojice njih?

Što rade, velim, oni naši popovi na
dobro našeg naroda i na korist katoličke
crkve?

Furlan se tuži, da u nedjelju mjesto
držati u crkvi krščanski nauk, popodlašnju
službu »božju — furlanski popovi se di-
verte i gredu na »špaš«. A što naši?
Ta dodjite u blagdanima popodne u naše
plovanije naći ćete najveće vrata zatvorena
— nema ni popadije kod kuće — »otušla
je s gospodinom« kažu susjedi.

Naš pop vozi se s popadijom, kao muž
svojom ženom.

Po ljetu kažu da ne mogu delati »do-
trine« jer da je previše vruće a po zimi
previše zima i tako uzmi kočiju pa hajd
do Pule na biru ili... na vernut.

Reći će nam, da oni uče krščanski
nauk u školi ali pitajte samo naše učitel-
jelje, »koliko popova dolazi redovito u
školu, pa ćete se uvjeriti da vjera i moral
u našim selima slabo napreduje, da-
pače pazujuje.

Danas naši popovi imadu sliedeću za-
daću: dobro jesti i piti, novac za diver-
timente i ono drugo ča se govori.

A hoj? A vjera? To je njihova de-
veta briga. Me ne impipo deli »azion cat-
olica«, bi rekao onaj prete allegro.

Sada ljudi malo mare za crkvu, malo
za izpovjed a nimalo za vjeru. Krivi su
tomu: mnogo i socialisti u Puli ali su
krivi mnogo i naši popovi.

Od svih drugih staleža oni zahtjevaju
točnost u izvršivanju svojih dužnosti a
njih se u ni čem nesimije taknuti.

Ali gospodo moja, žalibože, da će i u
Istri nastati kao po drugim zemljama
borba protiv antikristu koga vi sada pro-
povjedate.

»Vi iste sol zemlje i t. d. rekao je Isus
a vi kako se ponašate primjerom prama
narodu?

Primjer i dobar izgled vriedi više nego
ova vašta tumačenja u crkvi, jer »dobar
pastier, jer što kaže inom i sam svojim
potvrđuje činom. Pravi svećenici moradu
držati a narodom a vi držite s njegovim
uhojicom, ako nećete čuti s narodom
našim, molite Vaše starije neka vas pre-
mijeste u ona mjesta gdje narod čuti kao
i vi...

Završiti ću sa Kačićem i reći:
Nije sablja za popa ni fratra
Neg krunica i križ oko vrata
Disciplina i pokora teska
Redovnička djela su viteška.

P. S. Molim da se ne uvriedi onaj
na koga ovo ne spada, jer znam da ima
još par vriednih popova koje nisu pokva-
rile Zannettieve duhovne konference i
Cuzziev vermut.

»Brižan Bog u ke ruke si doša« bi
reka pokojni Balota, ili tužan pop ča se
ne oženik.

Neda papa, žalosna mu majka. (Nar.
postlovice na puljštini).

Lov sardela.
Javljaju iz Bola u Dalmaciji, da su ri-
bari neki dan u dvie noći uhvatili oko
100 barila sardela za tvrdu Mardesić
i drug.

Predavanja o Hrvatima u Italiji.
G. prof. Risto Kovačić držao je ovih dana
u »Sokolu« na Sušaku predavanja o hr-
vatskim kolonijama u Italiji.

Kako čitamo u rietkom »Novom Li-
stu«, ova predavanja su veoma zanimiva
tim više što predavač, koji je dulje vremena
i u više navrata boravio među tamošnjim
Hrvatima, znade živo predočiti svoje do-
življaje i obćenje s tamošnjim ljudima.

Radi zanimivosti donasamo jedan od-
lomak iz doživljajnih pričanja predavača.

»Zamolih se g. Vjetinu, da me približi
bistroumnim staričama i staričama, koje
ne brka učenost, kao pjesnika Deruber-
tisa.

Dovza stariću Antoniju Matusu. Bilo
joj 87 godinica. Vid i sluh bio — nešto
po izdau, a razum? — zdrav, jak, bistar
— divota; a u hodu? — prava i hitra
— kao mladica; lica — nimalo ne pom-
režgana; zubi — niz bisera:

— Bog pomogaj, dobra starice!
— Šegđar ti pomogđ, sünce moje!
— Kako si?
— Džo moja, kako Bóg hoć.
— Je li ti drago, što dodjoh, da se
razgovorimo?
— Krv stská, vóda dili.
— Lijepo li je, starice, što ste sačuvali
svoj jezik.

— Grđh je, sünce moje, zgřbit naš
jezik: mámo ga zřbit samo kad umřem.
— A kaži mi starice (dosta godina
živis, dosta si vidjela), je li drago okol-
nim Italijancima slušati naš jezik?
— Kómu j' drágo, džó moja, kómu
nij' drágo; a kó svém svitu úgodi?
— Jeste li vazda s njima u miru.
— Mámo bit.
— Jesu li oni vazda dobri s vama?
— Jesu.
— Svojite li se?
— Svójim; i naši zámú njihi divójk',
i óni nás.
— Pjevate li kad je svadba?
— Já ne pivám vis', ka sam stára;
mládi pivájú.
— Pjevála si kad si bila mlada.
— I pivála i igrala!
— Kaži mi koju od pjesama, što si
pjevála.
— Sünce moje! Ostarila, zřbila.
— Nijesi, starice, zřbila sve; molim
te kaži.
— Bláženica ti dála lipó zdravlje.
— Pomisli dobra starića malo i kaza malu
ljubavnu, dosta liepu«.

Ovo donosimo kao primjer jezika one
naše četristogodišnje kolonije. A g. pred-
avač umije liepo zasladiti i zaokružiti pri-
čanje svojih opažanja i doživljaja med
onim našim narodom.

Franina i Jurina.

Fr. Ča da su ovo lito Laniščani brez
učiteljice?
Jur. Aj nisu, go ona voli bit tamc doli
puli moro, nego na svojem meste.
Fr. A oblasti, a zakon?
Jur. Ča bacilas; to valja samo za naše
učitelje i učiteljice.
Fr. Taka dve meri i dve pezi.
Jur. Ma inšto tako!

Nove orgulje u Gračišću.

Braća Zupan iz Kamnogorice u Kranjskoj pokazala su opet svoje majstorstvo u konstruiranju orgulja. Ovih dana bile su namješćene nove orgulje u Gračišću, pregledane polatuko i pokušane od vještaka te blagoslovljene. Doista mora se spomenuti braću Zupan nazvati prvima majstorima, jer su sastavila instrumenta, koji je perfektan u svakom pogledu, koji je vrlo ugodan te k tomu veoma solidan. Uzmimo registre za manual, tu imaš sve primjereno: Doneći Principal, koji ipak nije prečista, kao što se čuje u drugih orguljah. Rohlföte, ovaj župljivi glas je veoma liepo čuti, ako orguljaš n. pr. prije blagoslova spremno prebira. Gamba, najugodnija pratnja za pjevanje. Wienerföte, ovaj register je za međujigre najprikladniji, osobito za Božić. Undunaris, ovaj ljubki i umiljeni glas slušaoci uprav uzhitili i očara, te se razumije, treba da ima orguljaš spretnost i živu fantaziju. Mixture je veoma čisto ugadjena i nije odviše kričuća; u kratko tu imaš svega, tako da je milina i za orguljaša i za ostale prisutnike, ako te registre prema potrebi rabiš. Uzmimo nadalje registre za pedal i ovdje je pokazano majstorstvo u konstruiranju. Imade tu takovih glasova, da nebiš nikada rekao, da ovi glasovi mogu izaći iz onih cievli. Pak ona velika komodnost, koju ti daje Pedal-Kopel uz sasvim lahko i jednostavno djelovanje noge. U kratko: sve je združeno u tim orguljam,

tako da si boljih ne možeš zaželjeti. Dakle čast i dika takvim majstorom! Firma „Braća Zupan“ se može najtoplije preporučati! Hvala također i našem orguljašu gosp. Petru Erjavec, koji se je već liepo priučio novim orguljam, tako da nas je svih iznenadio sa svojim orguljanjem ovih Vazmenih blagdana. Samo tako napried, pa neka se ništa neboji starih si neprijatelja.

Br. 35.

Poziv.

Podpisani pozivlje ovime sve članove, da dodju na glavnu skupštinu gospodarske zadruge, koja će se obdržavati u Kastvu, u dvorani ili vrtu „Narodnog Doma“, dne 30. aprila 1905. u 9 sati prije podne sa sledećim dnevnim redom:

1. Pozdrav predjednika;
2. Izvješčaj tajnika;
3. Izvješčaj blagajnika;
4. Izvješčaj revizionalnog odbora;
5. Izdriebanje gospodarskog orudja;
6. Razni predlozi.

Gospodarska zadruga.

Kastav, dne 18. aprila 1905.

Podpredsjednik:
Kazimir Jelušić.

Odlikovana

J. KOPAC

sviječarna na paru
Gorica - ulica Sv. Antona

Preporuča preč. svećenstvu, crkvenom starešinstvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijesnoga pčelnoga voska kg. po K 4-90. Za prijesnost jamčim s K 2000. Svijeće za pogrebe, za božićna drva, vošteni svitci i med najfinije vrsti uz veoma niske cijene.

Ponos svake kućodoma-
ćice jest veličana kava.

Ka. Theiner-Kneippova sladna kava
ne smije kod priprave kave-
noga napitka u nijednom
— kućanstvu manjati. —
— — —
Valja zahtjevati samo iz-
vorne oznake s imenom
„KATHEINER“.

Svoji k svojim!

Skladište pokućstva
goričko-solkanske
stolarske zadruge
(prije Antun Cernigoj)

TRST

Via di Piazza vecchia 1, polak crkve Sv. Petra

Tvornica sa strojevnim obratom.
Pokućstvo izrađuje se samo u peći iz-
sušenim drvom.

Konkurencija izključena. — Za solidnost
se jamči.

Prodaje se također uz mjesečnu
odplatu.

Zastupstvo u Trstu, Splitu i Aleksandriji
ilustrovani cienici se šalju na zahtjev.

Stoj! Kamo greš?
Idem Dalmatincu.
Komu?
Pa još pitaš? Ča neznas da je Trančić opeta otvorila u Puli magazin od vina i ulja.
A gdi?
Baš na Portorati broj 8 na onom mjestu, gdi je ona debela ženska prodavala jabuke, naranče, limune i drugo voće.
E onda mi je baš drago; jer odkad je Trančić bio otišao iz Pule nisam dobra ulja okusila.
A ča će meni ulje, ja malo salate jim, — ali vina, vina dalmatina to je za me.
Istina vina, i ja ga volim, ali i ulje brate ako ni dobro nima nisi, ti kažeš salatu da ne jiš, ni ja, ali ulje služi i za ribu, za bakalar, manestru itd. a ako ni dobro, ti pokvari sve pa valja da baciš cilu pjatancu va kanton i ti pali grlo te dobiješ i kašalj ko da si tižik. Pa ča si rekla ima i dobra vina?
Vina? Moj dragi, da ga samo kušaš bit će ti ga puna usta, a ima ga brate, svake sorte. Ali nisi vidia oni veli trabakul kreat vina i ulja svake vrsti, to ti je sve za njega.
A, kad je tako, onda idem valje da kupim vina i ulja k njemu.
Idi samo, nećeš se pokajati, on će te dobro poslužiti i dobru robu dati. A i toliki drugi ga poznaju, da je on dobar čovik i samo dobru robu prodaje.
Svi koji žele imati dobru kapljicu vina i ulja, neka idu a quel del' ojo!

JOSIP JURSIČ ZLATAR I DRAGULJAR

Nova ulica × VODNJAN × Nova ulica.

Prodaja zlatnih i srebrnih predmeta. — Prima svakovrstne naručbe i popravke uz cijene umjerene. — Izradba točna po naručbi.

Marko Zović, krojački majstor u Pazinu

— preporuča —

upravo prispjelo moderno sukno za proljeće i ljeto iz tvornice svjetskoga glasa. — Izradba po najnovijem kroju, a cijene umjerene. — Preuzima radnje za velečasno svećenstvo. Gotova odijela vazda na skladištu.

Imade na prodaju šivaće strojeve za krojače, postolare i slične obrtnike iz nagradjene tvornice. Sastavni dijelovi iz najbolje oceli. Jamstvo 8 godina. — Cijene su od K 60— do K 260—

Visokom kr. zem. vladom proglašena liekovitom vodom radnicom

APATOVAČKA KISELICA

naravna alkalifko-muriatna-litijasta kiselica vrlo bogata ugljikom kiselinom

izvrstno i poput kristala čisto stolno piće.

Glasoviti liečnički auktoriteti prepisuju ovu kiselicu s najboljim uspjehom kod svih bolesti probavnih organa i grkljana proti ulozima i razmi, kod želudca, plućnog, gričnog i svih drugih katara, proti hemoroidima (slanoj žilji), kod boli bubrega, mjehura, kamenca, šećerne bolesti, srnatih i nateklih jetara, žgaravice i mnogih drugih bolesti. Prokušano izvrstno i nenadkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Analizirao ju prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorski savjetnik i kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Nagradjena na mnogim velikim strukovnim izložbama sa 15 zlatnih medalja.

„Upraviteljstvo vrela Apatovačke kiselice“
ZAGREB, ulica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Istarska Posujilnica u Puli

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadržnih dijelova jedan ili više po kruna 20.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2% kamata čisto bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez prednosa do 400 K uz otkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz otkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za otkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati mr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Čilvo S. Stefano br. 9, Ravnateljstvo. Informacije. prizueno desno, gdje se dobivaju pobliže informacije.